

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 02.02.2006
COM(2006) 37 definitief

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE
AAN DE RAAD, HET EUROPEES PARLEMENT,
HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN
HET COMITÉ VAN DE REGIO'S**

**ter evaluatie van de interoperabiliteit van digitale interactieve televisiediensten
op grond van COM(2004) 541 van 30 juli 2004**

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD, HET EUROPEES
PARLEMENT, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET
COMITÉ VAN DE REGIO'S**

**ter evaluatie van de interoperabiliteit van digitale interactieve televisiediensten
op grond van COM(2004) 541 van 30 juli 2004**

RESUMÉ

In juli 2004 heeft de Commissie een mededeling uitgebracht waarin zij op grond van artikel 18, lid 3, van Richtlijn 2002/21/EG inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten ('de kaderrichtlijn') haar visie geeft op de interoperabiliteit van digitale interactieve televisiediensten. In die mededeling kwam de Commissie tot de slotsom dat er onvoldoende aanleiding bestond om normen voor interactieve televisie verplicht te stellen en gaf zij te kennen dat dit oordeel in 2005 opnieuw moest worden bezien. Verder bevatte de mededeling het voorstel om een werkgroep in te stellen die initiatieven in kaart moest brengen om zo mogelijk de marktacceptatie van de Multimedia Home Platform (MHP)-norm te bevorderen.

Deze evaluatie bouwt voort op die eerdere beoordeling, waarbij rekening wordt gehouden met de marktontwikkelingen sinds juli 2004. De afgelopen achttien maanden heeft de Commissie binnen de werkgroep voor invoering van de MHP met belanghebbende partijen uit de publieke en private sector intensief overleg over de interoperabiliteit van de digitale televisie gevoerd. Deze groep, die als forum voor de uitwisseling van ideeën en "best practices" fungeerde, heeft zich over verslagen over de stand van zaken in tien lidstaten gebogen.

Vooraf in Italië bleek uit de marktontwikkelingen dat interoperabiliteit mogelijk is als alle actoren zich met vereende krachten voor de invoering van een technische norm, zoals MHP, inzetten. Dit alleen is echter geen garantie voor de opkomst en verdere groei van interactieve digitale televisiediensten. Daarnaast zijn er nog meer bedrijfs- en technische ontwikkelingen noodzakelijk.

De Commissie zet zich nu – samen met de lidstaten – in de eerste plaats in voor een succesvolle omschakeling op digitale tv als absolute voorwaarde voor interactieve digitale diensten, en voor de ondersteuning van open normen, van de huidige samenwerking op het terrein van de interoperabiliteit en van de uitwisseling van "best practices" tussen de lidstaten en de betrokken partijen.

Het streven van de Commissie is erop gericht de Europese burgers te laten profiteren van de voordelen van digitale televisie en van het groeiende aanbod van interactieve televisiediensten die via een steeds groter aantal doorgifteplatforms beschikbaar zijn. Zij is van mening dat de markt ook in de toekomst het meest bij vrijwillige normalisatie-initiatieven vanuit de sector gediend zou zijn.

1. ACHTERGROND

In mei 2005 heeft de Commissie een mededeling inzake de versnelling van de overgang van analoge naar digitale omroep¹ gepubliceerd waarin wordt voorgesteld dat de lidstaten tegen 2012 naar digitale televisie overschakelen en de analoge tv-omroep stopzetten. Een van de voordelen van digitale televisie is de mogelijkheid om volledig interactieve toepassingen aan te bieden, waarbij de kijker via een 'retourkanaal' rechtstreeks in contact met de zender staat. Voor interactieve toepassingen is een softwarestack in de ontvanger, de zogenaamde applicatieprogramma-interface (API), een vereiste.

Op 30 juli 2004 heeft de Commissie een mededeling over de interoperabiliteit van digitale interactieve televisiediensten uitgebracht². In de mededeling zette de Commissie overeenkomstig artikel 18, lid 3, van de kaderrichtlijn³ haar standpunt ten aanzien van de interoperabiliteit van digitale interactieve televisiediensten uiteen. Krachtens dit artikel kan de Commissie maatregelen treffen om bepaalde normen verplicht te stellen als er geen afdoende mate van interoperabiliteit is bereikt. Volgens de mededeling bestonden er toentertijd onvoldoende redenen om een API-norm verplicht te stellen, maar moest dit oordeel in 2005 opnieuw worden gezien. Wel werd voorgesteld om intussen een reeks activiteiten ter stimulering van de invoering van interactieve digitale diensten op basis van de MHP norm – op dat tijdstip de enige, door de EU-normalisatie instanties aanvaarde open norm voor API's – te ontplooiën. Tot deze activiteiten behoorden de oprichting van een werkgroep voor de invoering van MHP, de bevestiging van de mogelijkheid dat de lidstaten de consumenten subsidies, die in overeenstemming zijn met de regelingen ten aanzien van staatssteun, voor de aanschaf van interactieve televisieontvangers kunnen verlenen, en toezicht op de toegankelijkheid van propriëtaire technologieën.

De analyse waarop de mededeling berustte was in de daarbij behorende uitgebreide effectbeoordeling (SEC(2004) 1028) opgenomen. Hieruit kwam naar voren dat de invoering van een of meer verplichte normen op Europees niveau de diverse spelers in de waardeketen van de interactieve tv rechtszekerheid kon bieden en tot schaalvoordelen op Europees niveau zou leiden, maar ook negatieve economische gevolgen in verband met verouderde consumentenapparatuur zou hebben, innovatie in de weg zou staan en de markttoegang bemoeilijken.

In deze mededeling worden de ontwikkelingen op het terrein van de interactieve digitale televisie sinds juli 2004 nader bekeken.

2. ONTWIKKELINGEN IN DE TUSSENLIIGENDE PERIODE (JULI 2004 – DECEMBER 2005)

2.1. Conclusies van de Raad Telecommunicatie

Op 9 december 2004 heeft de Raad Vervoer, Telecommunicatie en Energie conclusies goedgekeurd, waarin de mededeling van de Commissie, de daarin voorgestelde promotieactiviteiten en het voornemen van de Commissie om de situatie met betrekking tot de

¹ COM(2005) 204

² COM(2004) 541

³ Richtlijn 2002/21/EG inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten

interoperabiliteit van digitale interactieve televisiediensten in de tweede helft van 2005 te toetsen werden verwelkomd. Voorts verzocht de Raad de Commissie om met maatregelen te komen ten behoeve van overeenkomstig artikel 17, lid 1, van de kaderrichtlijn in het Publicatieblad van de Europese Unie gepubliceerde andere normen dan MHP om de ontwikkeling van interactieve digitale televisie te bevorderen.

2.2. De werkgroep voor de invoering van MHP

De als gevolg van de mededeling van 2004 ingestelde werkgroep voor de invoering van MHP kwam in november 2004 voor het eerst in Brussel bijeen. De groep had zich tot doel gesteld informatie uit te wisselen, verslag uit te brengen over optimale praktijkvoorbeelden en de contacten tussen de bij interactieve televisie betrokken partijen te vergemakkelijken. Het was de bedoeling om een kritieke massa voor MHP en schaalvoordelen te bereiken, waardoor het probleem van de versnippering waarmee nieuwe omroepproducten kunnen worden geconfronteerd wordt tegengegaan. Naar aanleiding van de conclusies van de Raad hield de werkgroep zich eveneens bezig met algemene vraagstukken in verband met interactieve digitale televisie, waaronder het gebruik van andere normen dan MHP.

Tussen november 2004 en september 2005 kwam de werkgroep vijfmaal bijeen. Aan de vergaderingen werd deelgenomen door ministeries, toezichhoudende instanties, omroeporganisaties, netwerkexploitanten, producenten, branche-organisaties en leidinggevendenden van onderzoeksprojecten. De situatie in tien landen werd toegelicht (Italië, Finland, Zweden, Noorwegen, Denemarken, Hongarije, Nederland, Spanje, Duitsland en België). Daarnaast bleek uit bijdragen uit de sector hoeveel belang dit debat voor het Europese omroepwezen heeft.

De werkzaamheden van de werkgroep voor de invoering van MHP hebben het belang van een forum voor de gedachtewisseling tussen belanghebbende partijen op een gecompliceerd terrein zoals interactieve digitale tv-diensten aangetoond.

2.3. Ontwikkelingen op het gebied van de digitale televisie

De omschakeling naar digitale televisie is een onontbeerlijke voorwaarde voor de invoering van interactieve digitale televisiediensten. De digitale ethertelevisie in Europa heeft al een aantal malen een valse start gemaakt, maar thans zijn er duurzame bedrijfsmodellen in opkomst en de omschakeling vindt in een steeds sneller tempo plaats.

Tabel 1 geeft de situatie van de digitale televisie in Europa eind juni 2005 weer.

	Digitale tv						Marktpenetratie in %
	Abonnees (000)					Totaal	
	Kabel	Satelliet	Ether-televisie	DSL			
Oostenrijk	60	228	0	0	288	8,8%	
België	146	0	10	3	159	3,7%	

Cyprus	0	12	0	4	16	6,5%
Tsjechië	0	90	0	0	90	2,2%
Denemarken	140	337	0	0	477	19,2%
Estland	0	8	1	0	9	1,5%
Finland	129	48	516	0	693	28,6%
Frankrijk	1022	4402	490	750	6664	25,3%
Duitsland	2038	2440	2200	0	6678	17,1%
Griekenland	0	218	0	0	218	5,6%
Hongarije	0	150	4	0	154	3,9%
Ierland	170	363	0	0	533	38,1%
Italië	0	3318	2500	221	6039	26,9%
Letland	10	8	0	0	18	2,0%
Litouwen	0	8	0	0	8	0,6%
Luxemburg	1	0	0	0	1	0,6%
Malta	2	0	0	0	2	1,5%
Nederland	190	555	128	0	873	12,4%
Polen	45	1230	0	0	1275	9,3%
Portugal	380	389	0	0	769	15,1%
Slowakije	0	15	0	0	15	0,8%
Slovenië	2	0	0	5	7	1,0%
Spanje	665	1776	0	57	2498	17,3%
Zweden	230	608	450	12	1300	28,9%
VK	2600	7913	5178	26	15713	63,5%
TOTAAL EU 25	7826	24116	11477	982	44497	23,7%

Bron: Dataxis

2.4. MHP: marktontwikkelingen

Gebleken is dat de vraag naar interactieve tv-toepassingen bij de enige jaren geleden door velen voorspelde verwachtingen is achtergebleven. Het commerciële succes van interactieve televisie is ook maar beperkt gebleven. Het meeste succes hadden dergelijke toepassingen tot dusverre op het gebied van quizprogramma's, sportuitzendingen en reality-televisie. De regeringen moeten nog mogelijkheden vinden om deze technologie met succes als communicatiemiddel met de burgers te benutten.

In Italië is het gebruik van interactieve settopboxen op basis van de MHP-norm het meest verbreid. De geslaagde invoering van MHP in Italië hangt nauw samen met de subsidieregeling voor consumenten in dat land. De aanschaf van een decoder met interactieve functies en een retourkanaal wordt in Italië namelijk door de overheid gesubsidieerd. Deze subsidie dient om het prijsverschil tussen MHP-producten en goedkopere producten zonder interactieve functies op te vangen, en als gevolg daarvan neemt MHP nu een dominante positie op de interactieve decodermarkt in. Door de toegenomen vraag en de aanbodconcurrentie zijn de prijzen van MHP-producten in Italië sterk gedaald en kon voor MHP-apparatuur een kritieke massa worden bereikt, waardoor schaalvoordelen en prijsverlagingen mogelijk werden.

Voor de succesvolle start van interactieve diensten moet er voldoende apparatuur aanwezig zijn. In Italië zijn er weliswaar meer dan twee miljoen MHP-decoders, maar de interactieve diensten zijn toch maar langzaam van de grond gekomen. Een probleem in dit verband is dat de consumenten met interactieve decoders huiverig zijn om het retourkanaal aan te sluiten op hun telefoonlijn en te gebruiken, dikwijls om de dooereenvoudige reden dat het televisietoestel thuis zich niet altijd in de buurt van een telefoonaansluiting bevindt⁴. Verder is het Italiaanse MHP-decoderbestand bestemd voor ethertelevisie; tijdens deze simulcastperiode met tegelijkertijd analoge en digitale transmissie zal zich een zeer grote frequentieschaarste voordoen, waardoor de invoering van interactieve diensten belemmerd wordt, aangezien dergelijke diensten ook frequentieruimte nodig hebben. Niettemin zijn de Italiaanse autoriteiten voornemens interactieve televisie tot hoofdplatform voor diensten ten behoeve van het publiek te maken.

Door de felle concurrentie op de markt van settopboxen is de prijs van MHP-decoders in Italië tot onder 100 euro gedaald, maar dit heeft geen doorwerking gehad op andere markten waar de concurrentie minder hevig is en de prijzen van MHP-apparatuur betrekkelijk hoog zijn gebleven. Op de Noord-Europese markten (Finland, Zweden, Denemarken, Noorwegen) en in Duitsland hebben de meeste consumenten door de grote prijsverschillen tussen MHP-decoders en ander eenvoudiger digitale decoders ervan afgezien om voor MHP-producten te kiezen.

Zelfs voor één enkele norm zoals MHP kunnen er diverse implementatiespecificaties bestaan. De Italiaanse omroeporganisaties hebben nauw samengewerkt om een reeks gemeenschappelijke implementatiespecificaties te ontwikkelen. De geslaagde invoering van de MHP-norm berust op de combinatie de volgende factoren:

- 1) de vrijwillige overeenkomst van de Italiaanse omroeporganisaties om MHP te gebruiken,

⁴ Dit zou door de invoering van thuisnetwerken kunnen veranderen.

- 2) de subsidieregeling van de overheid ten behoeve van interactieve decoders, en
- 3) de vaststelling van gemeenschappelijke implementatiespecificaties.

Uit de ontwikkelingen op het gebied van de digitale tv in Italië blijkt hoe de marktdeelnemers door een flexibele opstelling en door consensus een effectieve interoperabiliteit kunnen bewerkstelligen.

In de Noord-Europese landen heeft MHP nooit op grote schaal ingang gevonden, hoewel er tussen de omroepen en de overheden in de context van de NorDig-overeenkomsten een brede consensus bestaat. Dit is in de eerste plaats te wijten aan het grote prijsverschil ten opzichte van “zapperboxen”, d.w.z. settopboxen zonder interactieve televisie- of andere extra functies. Ook al zijn de Noord-Europese landen welvarend, zij vormen maar een betrekkelijk kleine markt. Door het ontbreken van een subsidieregeling bleken deze prijsverschillen de grootste belemmering voor een succesvolle invoering van MHP te zijn.

In Duitsland hebben kabelexploitanten en de publieke omroepen ondersteuning van MHP aangekondigd, maar er was geen sprake van de mate van coördinatie die de belanghebbende partijen in Italië aan de dag hebben gelegd. De commerciële omroepen en de exploitanten van betaaltelevisie waren terughoudender met het investeren in interactieve televisie, met name omdat het ontbrak aan een duidelijk bedrijfsmodel en er in de regel ook geen consumentensubsidies beschikbaar waren.

In Vlaanderen lijkt MHP op het kabelnetwerk op veelbelovende wijze van start te zijn gegaan, omdat de kabel zich bij uitstek leent als medium voor interactie en de gebruikers werkelijk kunnen profiteren van interactieve diensten en deze op prijs stellen. Daarnaast is de kabelexploitant een samenwerkingsverband met omroepen en inhoudaanbieders aangegaan.

2.5. Andere normen voor interactieve digitale televisie

In haar mededeling van juli 2004 gaf de Commissie haar voornemen te kennen nog twee interactieve tv-normen – te weten MHEG-5⁵ en WTVML⁶ - aan de lijst van normen toe te voegen die overeenkomstig artikel 17 van de kaderrichtlijn in het Publicatieblad van de Europese Unie wordt bekendgemaakt, mits zij door het Europees Normalisatie-instituut voor telecommunicatie (ETSI) werden goedgekeurd. Deze normen zijn nu door het ETSI goedgekeurd en de Commissie bereidt een dienovereenkomstige wijziging van de lijst van normen voor⁷. Deze normen hebben al op grote schaal op de markt ingang gevonden.

Andere normen die het resultaat zijn van het bij mandaat M331 vastgestelde werkprogramma voor normalisatie, zoals het Portable Content Format (PCF)⁸, komen als zij gereed zijn eveneens in aanmerking voor toevoeging aan de lijst van normen. PCF verbetert de interoperabiliteit omdat inhoudaanbieders daardoor hun inhoud maar één keer hoeven te

⁵ MHEG-5 maakt deel uit van een internationale norm die opgesteld is door de Multimedia and Hypermedia Experts Group (MHEG). MHEG-5 is eenvoudiger dan MHP. Naar schatting wordt MHEG-5 bij meer dan vijf miljoen settopboxen gebruikt.

⁶ WTVML is een uitbreiding van de Wireless Mark-up Language (WML) voor tv. Het is een microbrowser voor interactieve televisietoepassingen. Naar schatting worden er bij meer dan zeven miljoen settopboxen van WTVML gebruik gemaakt.

⁷ In het kader hiervan wordt ook het advies van de lidstaten via het Comité voor communicatie ingewonnen.

⁸ Zie SEC(2004) 346, blz. 19

schrijven en deze vervolgens op diverse API-platforms kunnen gebruiken. PCF is geschikt voor 80% van de toepassingen van interactieve televisie. PCF en andere resultaten van mandaat 331 bieden de mogelijkheid niet alleen de ontwikkeling van interactieve inhoud te vergemakkelijken, maar ook tot de verbetering van de interoperabiliteit bij te dragen.

De kaderrichtlijn bepaalt dat de lidstaten ten aanzien van propriëtaire normen de eigenaars van API's moeten aanmoedigen om op billijke, redelijke en niet discriminerende voorwaarden alsmede tegen passende vergoeding alle nodige informatie ter beschikking te stellen om leveranciers van digitale interactieve tv-diensten in staat te stellen alle, door de API ondersteunende diensten met volledige functionaliteit te leveren. De Commissie heeft toezicht gehouden op de mogelijkheid dat fabrikanten een licentie kunnen nemen op propriëtaire technologieën en heeft tot dusverre geen klachten in verband hiermee ontvangen.

2.6. Draaiboek voor de technische interoperabiliteit van hoge-definitietelevisie (HDTV)

Aangezien de diensten van de Commissie vreesden dat er zich marktversnippering als resultaat van verschillende – zij het gestandaardiseerde – technische varianten van HDTV zou voordoen, hebben zij op 21 januari 2005 in Brussel een workshop over de interoperabiliteit van HDTV georganiseerd waaraan door publieke en private omroepen, producenten, infrastructuur- en dienstenaanbieders en nationale en Europese HDTV-plangroepen werd deelgenomen.

Er werd overeenstemming bereikt over een regeling voor de etikettering van beeldschermen, die het mogelijk maakt dat 'HD ready'-consumentenapparatuur de beide internationale hoofdformaten voor scanning kan ondersteunen, d.w.z. het 720-lijns HDTV-formaat met progressieve scanning en de 1080-lijns interliniëringsversie. Daarnaast is op de langere termijn het gebruik van het duurdere, maar kwalitatief zeer hoogwaardig progressieve formaat 1080/50 gepland. Tijdens de workshop werd ook overeengekomen dat alle HD-ontvangstapparatuur MPEG-2 en het nieuwe geavanceerde MPEG-4 AVC-compressiesysteem⁹ zouden ondersteunen. Op deze wijze hebben de omroepen binnen de door 'HD ready' geboden mogelijkheden de vrije keuze tussen formaten voor scanning en compressiesystemen.

De bij de workshop aanwezige vertegenwoordigers van de Europese sector beoogden hiermee de flexibiliteit te vergroten en de interoperabiliteit tussen de HDTV-specificaties te bevorderen. Deze overeenkomst is vrijwillig en staat voor alle marktdeelnemers open; zij verschaft de consument die de aanschaf van HDTV-apparatuur overweegt, meer zekerheid, aangezien een groot beeldscherm voor de consumenten een aanzienlijke uitgave betekent. Dankzij het 'HD ready'-etiket kan de consument gemakkelijk onderscheid tussen beeldschermen met een standaarddefinitie en met hoge definitie maken. Het draaiboek werd aan het Comité voor communicatie (COCOM) voorgelegd en kan in het openbaar register van COCOM-documenten geraadpleegd worden¹⁰.

⁹ Naar verwachting zal ook het compressiesysteem VC1, zodra dit een Europese norm is, worden ondersteund.

¹⁰ COCOM05-37: zie <http://forum.europa.eu.int/Public/irc/infso/cocom1/library>

3. HET STANDPUNT VAN DE COMMISSIE TEN AANZIEN VAN DE INTEROPERABILITEIT VAN DE INTERACTIEVE DIGITALE TV

Krachtens artikel 18, lid 3, van de kaderrichtlijn kan de Commissie, indien geen afdoende mate van interoperabiliteit tot stand is gekomen, gebruik maken van de procedure van artikel 17 van de richtlijn, door middel waarvan bepaalde normen verplicht kunnen worden gesteld. In haar mededeling van juli 2004 heeft de Commissie de verschillende aspecten van het begrip interoperabiliteit overeenkomstig de richtlijn uiteengezet en is zij tot de slotsom gekomen dat het er voor de Commissie niet zozeer om ging of al dan niet interoperabiliteit bereikt was, maar eerder of er voldoende aanleiding bestond om een of meer API-normen voor een of meer marktsegmenten verplicht te stellen.

Aan de hand van een uitgebreide effectbeoordeling (SEC(2004) 1028) kwam de Commissie tot de conclusie dat er onvoldoende reden bestond om normen voor te schrijven, maar dat deze kwestie in 2005 opnieuw zou worden bezien. Anderhalf jaar later ziet de Commissie zich nog steeds met dezelfde vraag geconfronteerd, maar door de marktontwikkeling in de tussentijdse periode en uit het uitvoerige overleg met de betrokken partijen zijn een aantal punten duidelijk geworden:

- een norm als MHP is een gecompliceerde specificatie die op verscheidene manieren geïmplementeerd kan worden. Het succes van MHP in Italië berust er onder meer op dat de omroepen collectief een gemeenschappelijke technische-implementatiespecificatie zijn overeengekomen en adequate testprogramma's hebben ontwikkeld om de naleving ervan te controleren en de interoperabiliteit tussen de apparatuur van verschillende producenten te waarborgen.

Deze ervaring maakt duidelijk dat interoperabiliteit niet eenvoudigweg door het opleggen van een norm zoals MHP kan worden gegarandeerd. Interoperabiliteit kan alleen worden bereikt als de belanghebbende partijen samenwerken om het gemeenschappelijke doel, namelijk het waarborgen van de interoperabiliteit, te verwezenlijken.

- een argument dat pleit voor een gemeenschappelijke norm is het feit dat de producenten hierdoor schaalvoordelen kunnen behalen en daardoor de prijzen van consumentenapparatuur kunnen verlagen. De ervaringen gedurende het afgelopen jaar (zoals bijvoorbeeld bij de vergelijking van de prijzen van soortgelijke MHP-producten in Italië en in Duitsland) tonen aan dat de prijzen van apparatuur in hoge mate afhankelijk zijn van de marktvoorwaarden en dat lage prijzen in één land niet automatisch leiden tot lagere prijzen in andere landen.
- de groei van de interactieve diensten verloopt langzamer dan alom werd verwacht. De bedrijfsmodellen moeten zich nog verder ontwikkelen voordat er op grote schaal van online-overheidsdiensten sprake kan zijn.
- de nieuwe eensgezinde aanpak en de samenwerking op het gebied van de technische interoperabiliteit in verband met de hoge-definitie televisiedie lijkt een veelbelovend model voor de oplossing van interoperabiliteitsproblemen op andere terreinen.

De Commissie is van oordeel dat deze ontwikkelingen haar eerdere analyse en conclusies bevestigen, namelijk dat het verplicht stellen van normen voor de gehele EU overeenkomstig artikel 18, lid 3, van de kaderrichtlijn geen noemenswaardige bijdrage aan de groei van de

interactieve digitale televisie in Europa zou leveren en zelfs aanzienlijk negatieve gevolgen zou kunnen hebben.

4. CONCLUSIE

De Commissie stelt zich de volgende prioriteiten:

- **samenwerking met de lidstaten ten behoeve van een geslaagde overschakeling op digitale tv als voorwaarde voor interactieve digitale diensten**

De Commissie zal in aansluiting op haar mededeling van mei 2005 over de overschakeling de voortgang in de lidstaten op de voet blijven volgen. Informatie over de overschakelingsplannen zal regelmatig op de website Europa worden gepubliceerd.¹¹

- **bevordering van open normen en interoperabiliteit**

In het kader van de overschakeling naar digitale tv en de interoperabiliteit van digitale televisiediensten en technologieën zal de Commissie zich blijven inzetten voor de door de Europese normalisatie instanties ontwikkelde open normen.

- **ondersteuning van de samenwerking van de lidstaten en van de belanghebbende partijen**

De Commissie zal ook in de toekomst samenwerken met de lidstaten in de subgroep Omroep van het Comité voor communicatie als forum voor de uitwisseling van ervaringen en "best practices" op het terrein van digitale tv in het algemeen, en van interactieve digitale tv in het bijzonder.

De werkgroep voor de invoering van MHP heeft aangetoond hoe belangrijk een forum voor de uitwisseling van de opinies van de betrokken partijen is. Tegelijkertijd heeft de sector het initiatief genomen tot verdere coördinatie van de belanghebbende partijen. Dit initiatief zal zijn gebaseerd op het succesvolle model voor HDTV, waarvoor de EBU en DIF een Europees HDTV-forum hebben opgericht.

De Commissie ondersteunt dergelijke initiatieven vanuit het bedrijfsleven en zal beide bovengenoemde activiteiten zo nodig coördineren.

- **bevordering van internationale samenwerking ten behoeve van open normen en interoperabiliteit voor digitale tv**

De digitale televisie kan een belangrijke bijdrage aan de digitale integratie en de sociale samenhang leveren. Ook in de toekomst zal de Commissie open interoperabele normen voor de digitale televisie bevorderen, zodat inhoud over de hele wereld kan worden uitgewisseld. De Commissie heeft een reeks activiteiten ontplooid en gefinancierd ter bevordering van de internationale samenwerking op het terrein van onderzoek, ontwikkeling en normalisatie ten behoeve van de digitale

¹¹ http://europa.eu.int/information_society/policy/ecom/todays_framework/digital_broadcasting/switchover/national_swo_plans/index_en.htm

televisie. Deze ondersteuning zou ook tot de internationale samenwerking bij de invoering en productie van digitale televisie kunnen worden uitgebreid.

- **toezicht op het gebruik van propriëtaire technologieën**

Het gebruik van propriëtaire technologieën zal steeds aan het mededingingsrecht worden getoetst.